

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pe an 6 fl., $\frac{1}{2}$ an
3 fl., $\frac{1}{4}$ an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$
an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an
4 frcs. 50 cm.

Fóea apare în fie care
Sâmbătă.

Unirea

Fóe bisericescă-politică.

Insertiuni

Un șir garmond:
o dată 7 cr., a două órá
6 cr., a treia órá 5 cr.,
și de fiesce care publi-
cațiune timbru de 30 cr.

Tot ce privesce fóea,
să se adreseze la »Re-
dacțiunea și Admini-
strațiunea Unirii»
în

Blaș.

Anul VII.

Blaș 6 Februarü 1897.

Numerul 6.

Demésurarea dărilor.

E tocmai timpul, când în țara în-
trégă se face demésurarea dărilor pe
anul 1897. Este deci cu scop a vorbi
ceva despre lucrul acesta, după ce știut
este, cât de mult se plătesce din punga
contribuenților în vistieria statului, fiind
că respectivii nu-și cunosc nici dreptu-
rile nici datorințele sale.

E știut, că dintre dările directe
darea de casă și darea de clasa III,
adecă darea de câștig se demésură pe un
period de trei ani. Cele alalte dări,
pe cum darea de pământ, darea de câ-
știg de clasa I, II și IV, darea de
capitale și de rente, darea întreprinde-
rilor obligate la socotélă publică, aruncul
după venitul general, darea de armă
și darea pentru scutirea de la miliție
se demésură din an în an.

Dintre tóte dările aceste mai multă
atențiune merită darea de câștig de
clasa III, pentru că baza dării acesteia
e cea mai schimbăciósă dintre tóte dă-
rile. Întru adevér cele alalte dări nici
nu se demésură, ci numai se *calculéză*
pe nisce base statorite în lege, cari
prin urmare nici nu pot să fie atacate.
Ast fel pentru pildă darea de pământ
rémâne tot aceea-și din an în an, până
când nu se schimbă venitul catastral
al respectivului teritoriü. Tot asemenea
și darea de casă are cheea prescrisă în
lege, ér darea după chirie e un anumit
percent al chiriei. Tot așa și dările

cele alalte se calculéză pe basa cheii
statorite în legi.

Așa dară din cele înșirate se póte
vedé, că numai la a III-a clasă de
dare, la darea de câștig póte să fie
vorbă de o demésurare de dare. Darea
acésta o demésură nisce comisiuni esmise
anume pe un period de trei ani, res-
pective în anul acesta pe un period
de doi ani, de óre ce periodul actual
e din 1896—1898, ocupând pe sama
statului partea a zecea din câștig, care
nici nu e sigur. De aici se vede, că
demésurarea dării acesteia intereséză
în cea mai mare măsură lumea comer-
cială, pe fabricanți, bancheri, indu-
striași, institute de bani, arendatori,
advocați, medici, scriitori și artiști.

În anul acesta demésurarea dării
acesteia de câștig se face numai pentru
acele câștiguri, ce s'au ivit în anul
1896, de óre ce pentru întreprinderile,
ce au esistat deja și în anul 1895, de-
mésurarea s'a făcut în anul trecut, și
încă pe trei ani.

Este deci în interesul respectivilor
îndatorați la solvirea acestei dări de
câștig, ca de timpuriü să cerce a-și
asigura interesul lor.

Basa la demésurarea acestei dări
o dá comisiunii însărcinate cu demésu-
rarea dării venitul curat arétat în
fasiunea partidei respective. La cas,
când partea interesată nu face fasiune,
orî nu alătură la fasiunea sa date au-
tentice, atunci darea o statorisce comi-
siunea însă-și după cheea statorită în

lege în așa numite *posiții minimale*.
Este înse de observat, că posițiile aceste
minimale provédute în lege s'au sta-
torit acum sînt douăzeci de ani, și
atunci încă după împrejurările din ca-
pitala țerii. De aici se esplică faptul,
că de și posițiile acele se numesc mi-
nimale, totuși în realitate sînt fórté
urcate, și aplicarea lor înséamnă o grea
păgnbire a contribuenților.

Este așa dară interesul suprem al
contribuenților, ca să prevină aplicarea
posițiilor minimale, sau cu alte cuvinte
să facă posibil comisiunilor demésurarea
dréptă a dării, ca ele să nu se vadă adecă
silite a recurge la aplicarea posițiilor
minimale. Asta numai așa se póte,
dacă contribuenții interesați vor da fa-
siuni întru tóte coréspondétore adevé-
rului. Nu trebuie să se uite, că obli-
gamentul de a plăti dările e un obli-
gament cetățenesc, de sub care nu e
permis niménuî a se subtrage. Și e
numai just, dacă apoi asemenea încér-
cări de subtrageri se résbună.

Fasiunile trebuie deci să fie întru
tóte sincere și la cas de lipsă întărite
și cu documente, și atunci orî cine póte
fi sigur, că nu i-se va demésura o
dare nedréptă. În fine comisiunile din
demésurarea unei dări nedrepte nu au
nici un câștig.

Terminul, până la care trebuiaü
să se dea fasiunile, a fost 20 Iá-
nuariü, legea mai concede înse respiriü,
și acum încă de present mai circulă
cóle de fasiuni. E deci timpul suprem

Feuilleton.

„Cel de pe Marte ne-au grăit.“

(Continuare.)

Observările acestea și altele asemenea
lor au silit pe scrutători, să facă conclusia,
că clima pe Marte preste tot e asemenea
unui ținut înalt de pe pământ în timpul cel
mai limpede și mai plăcut al anului, bună
órá cum e la noi în Ardeal, când luna lui
Iunie e frumósă. Ziua, zic ei, pe Marte
influențéză asupra feței lui o radiare fórté
puternică a sórelui, carea o stimpéră fórté
puțin norii și aburii din atmosferă; éră în
timp de nópte se întâmplă o eradiare bogată
a suprafeței lui Marte, și prin acésta se se-
vârșesce o récorire însemnată a suprafeței.
Clima lui Marte e escesivă: acolo esistă di-
ferințe mari nu numai între temperaturile
zilei și nopții, ci și în raporturile de căldură
dintre singuraticele anutimpuri, căci lungimea
acestora are de urmare și o diferență însem-
nată a temperaturilor mijlocii. Cu tóte ace-
stea efectele acestor raporturi extreme sînt
forme de ale unei egalări admirabile a lor
și se deosebesc puțin de efectele factorilor

climaticii ai pământului. Presupunerea unor
astrofizici mai vechi, că pe Marte în urma
distanței mai mari a lui de la sóre trebuie să
domnescă temperaturi fórté adânci (până —
60°), observările meteorologice mai nóúé au
dovedit-o de necorectă. Pentru ca să desvólte
procesul sêü în natura sa, Marte de la sóre
nu are lipsă de împrumut mai mare de căldu-
ră, de cât primesce. Materia lui e mai
fină ca a pământului, și de aceea materia
pământului are lipsă de mai mult sóre, pen-
tru ca să provóce o activitate sirguinciósă a
elementelor sale. Marte preste tot pare a fi
un corp ceresc mai deplinit de cât pământul.
Asta se vede mai ales din calitatea lui cea
geografică sau mai bine areografică (de la
”Aons = Mars).

Continentele pământului nostru forméză
o combinare ruptă și diformă de masse ge-
logice, între cari se estind pete mari negre
(mările). Dacă le-am privi din depártare,
atuncia póte de loc nu ne-ar veni. să credem,
că masele acelea petróse mititele și strălu-
cítóre (continentele pământului) sînt locuite
de ființe raționale, de nisce reprezentanți ai
unei culturî de mai multe mil de ani. Cu
totul altmintrea ni-se presentéză suprafața
lui Marte. Aci formațiunile uriașe, subordi-

nate unui plan rațional hotărît par nu numai
a face privitorului plausibilă idea, că ele
sînt locuite de ființe raționale, ci par așa
zicënd a-l sili la idea acésta. Rețeaua aceea
de canale, cari se întind în linii oble, —
chiar și dacă dintru început ar fi fost opera-
naturii areologice, — în forma ei de acum
regulată a putut să purcédă numai din mâna
îndreptátóre a unor ființe raționale. Avîntarea
din brutul stadiü al naturii la cel rațional
teleologic e fórté bătétóre la ochi pretutin-
denea pe continentul lui Marte. Numai câte
va ținuturi antarctice sînt încă diforme și nu
sînt strătăiate de canale.

Natura geologică pe pământ a îmbiat
ómenilor așa zicënd cu micime de inimă spaț
așa de puțin, cât continentele pământului fac
numai a patra parte a feței lui. Natura
areologică a lui Marte a fost mai liberală.
Trei din patru părți ale feței lui Marte le
ocupă continentul. Suprafața lui Marte în
urmare de și face numai $\frac{1}{6}$ a arealului pâm-
întului nostru, totuși ar puté să adăpostescă
de trei ori mai mulți ómeni de cât suprafața
pământului. Marte are numai un singur con-
tinent, care se înmlădie în jur de el aseme-
nea unei platoșe, și numai o singură mare,
care pe emisfera sudică scaldă țerii con-

pentru înaintarea fasiunilor, căci altmintea darea se va statori din oficiu și pe lângă aplicarea pozițiilor minime.

Un lucru e înse de observat. În fasiuni e a se pune venitul curat. Sub venit curat înse nu e a se înțelege numai suma, ce rămâne după subtragerea tuturor cheltuelilor, adică suma cruțată, ci câștigul întreg, nefiind iertat bună oră a socoti între cheltueli și spesele avute cu susținerea căsiei și a familiei.

Din venit se poate subtrage numai prețul de cumpărare a mărfurilor, plata personalului ajutătorii, procentele datoriilor întreprinderii și eventualele pierderi.

„Pro domo.“ — Așa se inscrie articolul acela din „Tel. Rom.“, care va „a răspunde la atacurile ziariului „Unirea“ îndreptate asupra bisericii ortodoxe în general“.

Am cetit și recetit articolul și am constatat dintr'însul un singur fapt, că adică noi cu „atacurile“ acelea ale noastre am stricat dlor de la „Tel. Rom.“ „dispozițiunea serbătorască“ de la serbătorea Născerii Domnului și „veselia pe timpul lung al carnavalului“.

Eră morala articolului? Etă-o: „Rugăciunea o vom face care în Ierusalim, care în Samaria. Dumnezeu o va primi și va binecuvînta pe poporul său.“

Ceea ce va să zică pe nemțește: „Ob Christ, ob Jud', ob Hottentot, — Wir glauben all' an einen Gott.“

Cum se depărtază de la adevăr, cei ce nu vor să mai știe de auctoritatea pusă de Dumnezeu! Căci Acela, al cărui cuvînt rămâne în veac, ne-a zis: „Cel ce nu este cu mine, împotriva mea este, și cel ce nu strînge cu mine, risipește.“

„Cred într-o biserică.“ — O nouă ilustrație a acestei închieturi a simbolului de credință, pe cum se pune ea în praxă în biserică ortodoxă, ne oferă următoarele telegrame:

Constantinopol 2 Februarie. Patriarhul icumenic silind pe doi membri ai opoziției

din sinod, episcopii din Heraclea și din Anchialist, de a se întorce în dată la diecesele lor, aceștia au refuzat și au încercat, să pătrundă în sala sinodului și în biserică catedrală cu mai mulți din partizanii lor spre a sili pe patriarh, să-și dea demisia. Se așteptă o crasă patriarhală. — S'au luat măsuri pentru a împedea orî ce manifestație pe străzi.

Constantinopol 2 Februarie. Patriarhul icumenic și-a dat demisia în urma divergențelor de opinii, ce există între cele două partide ale sinodului.

Cum iure successionis. — Conte Majláth Gusztáv prin decretul regal din 28 Ian. e numit episcop coadiutor cum iure successionis la scaunul episcopesc catolic de Transilvania.

Am arătat la timpul său, că tinărul conte pentru simpatiile, ce le are față cu partidul poporal, este o persoană ingrată guvernului. Acesta primind ordin de a propune pe Majláth pentru numirea de coadiutor la Alba-Iulia lângă episcopul Lönhardt, l-a propus, dară fără ca în decretul de numire să amintescă ore ce despre dreptul la succesiune. Pe calea acesta a voit guvernul a influența asupra numitului, ca el să-și schimbe atitudinea politică, dacă voește, să succedă la timpul său în scaunul episcopesc. Majláth nu a primit numirea propusă de guvern, și ast fel Wlassics convingându-se, că nu a succes apucătura, a trebuit să meargă la Viena și să se umilască împlinind voința nunțiului apostolic. Prin acesta au dovedit ministrii noștri, că pe cât de puternici și neînduplecați se arată față cu cei ce atîrnă în o privință orî alta de la dînșii, pe atât de umiliți seiu ei să fie față cu cei mari, mai ales când e temere, că dacă nu se plécă, atuncia nu le restă alta, de cât să părăsescă fotelurile ministeriale.

Presa guvernamentală spre a-și apăra pe stăpâni și spre a seduce opiniunea publică presentă lucrul așa, ca și cum s'ar fi născut conflict între corónă și între Curia romană cu privire la cestiunea, ore cui îi compete dreptul de a numi episcopi coadiutori cu dreptul la

succesiune, și ca și cum guvernul ar fi sărit într-o apărare corónă revindicându-i acest drept. Presa numită ajunge în contradicție cu cele scrise înainte de acesta cu 2—3 săptămâni, când era în clar, că acest drept nu-l dispută nimeni corónă. Nu a fost nici un conflict între corónă și între Vatican, și conflictul a voit să-l provóce numai guvernul magiar, dară nu i-a succes. Ba în naivitatea sa presa guvernamentală merge și mai departe afirmând, că e tot una, orî va fi numit ore cine coadiutor episcopesc cu dreptul la succesiune, orî va fi numit fără acest drept, de ore ce tot el succede în scaunul episcopesc, unde a funcționat ca coadiutor. Acesta nu este adevărat, căci dacă nu are dreptul la succesiune, devenind scaunul vacant, acesta foarte ușor poate fi umplut prin altă persoană, rămânând coadiutorul pe jos.

Noul coadiutor contele Majláth e de 33 ani. Studiile teologice și-le-a făcut la universitatea din Viena ca alumn al Pazmaneului. E un bărbat piú, talentat și zelos pentru prosperarea bisericii. A fost ordinar de preot în 1887, a funcționat ca prefect de studii în seminariul teologic din Strigon și în timpul din urmă ca administrator parochial în Komorn în locul deputatului poporal Molnár János. Diecesa latină de Transilvania se poate simți fericită, că primesce un atare arhieru.

Episcopia gr. cat. magiară. — Cestiunea unei episcopii gr. cat. magiare pentru Rutenii magiarizați și pentru alți renegați de religiunea gr. cat. s'a ivit prin 1840 de o dată cu pofta Magiarilor de a-și înmulți numărul pe contul naționalităților conlocuitoare din patria noastră. Ea nu a purces din simț și convingere religioasă, că ar fi necesară o episcopie cat. de rit oriental cu limbă liturgică magiară, ci e fructul șovinismului de rasă.

Roma, care vegheză cu ochi neadurmiți asupra instituțiilor bisericii orientale, nu s'a putut îndupleca, să-și dea învoirea la decretarea limbii magiare de limbă liturgică și prin acesta a prepara calea episcopiei magiare. Motivele, de carî a fost condus S. Scaun

tinentului și în formă de mări mediterane pătrunde în continent formând ast fel diferite insule, aprópe tóte mari. Pe emisfera ostică oceanul sudic formeză tot cam pe la aceeași lățime mai multe golfuri. Unul din golfurile acestea, — astronomii îi zic „Syrty magna“, — pătrunde adânc (până la 45° lățime nordică) în continent, imitând forma frumos încovoiată a grumazilor unei lebède. Din canalul acesta mare, care are lățime de 200—300 km, purced în tóte direcțiile multe canale mai înguste. Acestea nu au cursul strîmb și neregulat al rîurilor noastre, ci se întind sau în direcție óblă, sau în formă de încovoiatură largă și regulată, și lungimea lor de multe orî e de mi de km., până se sfârșesc în vre una din mările mediterane. Lățimea acestor canale variază între 30—70 km. În telescop ele aduc cu fire de paingin; ele nu-și schimbă locul, ci numai limpedimea, cu care se înfățișeză în telescop; une oria par a fi dispărut. În sfârșit mai e de observat, că acestea canale, orî cât de tare par ele a tăia continentul în nenumerate insule de o formă geometrică aprópe tot de una regulată, totuși nu scăresc de loc impresia aceea de coherență, ce o face întreg continentul. Aceea înse, că ore locuitorii lui Marte încă păzesc concordia în conviețuirea lor, orî doră sînt sfășiați prin discordie și prin război în multe individualități politice, asta pămînteni poté nu o vor ști nici o

dată. Numai în cazul, când ar coróspunde realității idea, că Marte e un planet mai perfect de cât pămîntul, numai în cazul acela am puté presupune și o perfecțiune mai mare a locuitorilor lui Marte, și perfecțiunea acesta nu ar sta în aceea, că ei sînt arhitecți mai destoinici, ci mai virtos în aceea, că ei în privință etică întrec pe locuitorii pămîntului și în virtutea raporturilor lor cu suprasensualul cuprind o tréptă mai înaltă a asemănării dumnezeesci de cât fiii lui Adam cei bolnăvicioși și legați de sensualitate cu nisce cătuși așa de tari.

Și acum să ne întórcem la noutatea aceea sensuală, care ne spune, că cei de pe Marte ne-au grăit.

Lumea antică era tábérită în jurul Mării mediterane. Când ómenii începă a ieși printre columnele lui Ercule, prin strîmtórea de Gibraltar a fară în largul ocean, atuncia se lărgi conceptul lumii. Dară partea cea mai mare a feței pămîntului a rămas încă și acum necunoscută. Abia la două mi de ani mai târziu ajunseră cele trei insule mari ale pămîntului în contact prin descoperirile lui Columb, Magellau, Cook etc. Comunicația între continentele pămîntului era acum inaugurată. Acum dovediră Copernic, Galilei, Herschel și alți astronomi, că globul pămîntului e numai una dintre insulele cele mai mici ale universului. Înse nu s'a sculat alt Columb, care să cărmuescă o nae prin spațul

cel vast al universului de la pămînt până la vre una din cele alalte insule ale universului. Prin năi de vapor, drumuri de fer, telegraf și telefon comunicația de pe fața pămîntului s'a desvoltat și s'a ușurat așa de tare, cât ómenii de mai înainte nu au putut nici în vis să-și închipuescă așa ceva. Comunicația între globurile ceresci trece înse cu tóte acestea încă și astăzi de o chimeră. Rămâné-va ore o chimeră pentru tot de una?

Voind să ne dăm răspuns la întrebarea asta, nu ne vom folosi de arpile fantasiei, ci vom petrece între marginile realității orî cel puțin între ale posibilității.

Pămîntul făcend parte din univers stă cu cele alalte corpuri ale universului în diferite raporturi. Razele de lumină și de căldură, cu cari sînt împreunate efecte electrice într'un chip, care până acum mintea ómenescă și-le-a limpedit încă foarte puțin, le primesc pămîntul mai virtos de la sóre, din care și el însuși își are originea. Cu legături nevedute îl légă puterea de gravitație de sóre, în tocmai pe cum și el légă de sine luna, carea a aruncat-o ore când de la sine. Sórele și luna ridică masele apelor și produc ast fel jocul perpetuu al refluxului și fluxului. Pe cum pămîntul trimite până la alte corpuri ceresci lumina, ce a împrumutat-o de la sóre, în tocmai așa pătrunde prin eterul neponderabil până la el lumina străină a planetelor și cea proprie a stelelor fixe celor depărtate

în cestiunea această, au fost relevate și în numerii anteriori ai foil noastre.

Purtarea bărbătească și rezolută a Romei în cestiunea limbii liturgice magiare se pare, că a făcut și pe guvernul ungar, să judece lucrul cu mai puțină preocupare și să-și recunoască marginile sferei sale de putere și activitate în afacerile privitoare la biserică. La această presupunere ne îndreptățește declararea, ce a făcut-o ministrul de culte Wlassics în dietă în ședința din 30 a. c. fiind vorba despre adresa înaintată dietei de către comitetul executiv al unui congres (?) gr. cat. în cestiunea înființării unei episcopii gr. cat. cu limbă magiară.

Ministrul Wlassics în declararea sa spune, că afacerea de sub întrebare e veche. Deja cu o jumătate de secol înainte de aceasta în dieta de la 1843 gr. catolicilor de limbă magiară au cerut, să li-se concedă a se ruga lui Dumnezeu la altar în limba lor. Atunci înse mișcarea a rămas fără rezultat. În 16 April 1868 s'a ținut în Hajdu-Dorogh o mare adunare populară, și agitația pornită în urma acestei adunări a avut de rezultat, că Majestatea Sa la 1873 a conces vicariatul episcopesc din Hajdu-Dorogh, care în faptă s'a și înființat la 1875. Vicariatul foraneu înse nu a corăspuns așteptărilor legate de el. De aci în 1881 s'a născut în țară o agitație și mai mare, și aproape toate municipiile au petiționat în afacerea această. Atunci dieta s'a și pronunțat, că guvernul să se ocupe de cestiunea această, și pe baza deciziunii consiliului de ministri Trefort, ministrul de atunci al cultelor și instrucției publice, a esoperat de la Majestatea Sa învoirea de a se autoriza guvernul, să facă pregătirile de lipsă. Pe baza rezoluției prealalte Trefort și-a început lucrarea prin aceea, că a cerut părerea primatului de atunci Simor, a arhiepiscopului Hajnald, a episcopilor Zalka, Pavel, Pásztyei și Tóth și a facultății teologice din Budapesta. Raporturile, în cari și-au dat părerea cei recercați, au sosit și au avut acel efect, că atunci de o cam dată cestiunea s'a sepus. Agitația mai de aproape în afacerea această, zice ministrul, e cunoscută. Deputațiunea, care

a fost astă vară în Budapesta, a celebrat liturgie în limba magiară în biserica universității. Aceasta a ajuns la cunoștința S. Scaun Roman, și acesta a trimis ordin de oprire episcopilor Vályi și Firczák. Acest ordin, pe care Firczák nici nu l-a publicat, nu este nici de cum o rezolvire definitivă a cestiunii; căci dacă la Roma se pune întrebarea: Oare iertat este a folosi cărți liturgice necanonizate? fiind că limba liturgică magiară nici când nu a fost canonizată și aprobată, e lucru firesc, că Roma va răspunde, că nu este iertat a folosi cărți liturgice necanonizate.

Guvernul în cestiunea această este în clar cu chemarea și datorința sa și dorește a rămâne între marginile competenței sale. De înființarea episcopatului magiar, dacă ar fi cu scop, ceea ce e sub discuție, numai atunci pôte fi vorba, când se va fi rezolvit cestiunea limbii liturgice magiare. În cestiunea limbii este competent a hotărî S. Scaun Roman, fiind această o afacere internă a bisericii catolice. Zice, că în diecesa de Muncaciú se îndeplinesc cultul divin în limba magiară în 76 parochii și 3 filii, dară canonul liturgiei nu se zice în limba magiară.

Dacă domnii ministri și cei din jurul lor vorbiau și până acum așa, ăra nu pe placul șovinismului, agitația se liniștia de mult.

„Ca să fie una, pe cum și noi“ (Io. 17, 11).

V.

Convicția această, că adevăra limba și sângele n'are de a face cu credința, apropiere pe omeni și pe airia de biserică catolică. Acestei convicții este adevăra a se mulțami, că credința catolică dobîndesce și în Anglia și în America de Nord din ce în ce tot mai multă simpatie. Opinia publică în țările acatolice s'a schimbat și se schimbă mereu în favorul catolicismului. Să considerăm lucrul acesta mai întâi în Statele Unite din America de Nord.

Mai înainte cu o sută de ani pe acolo nici grăi nu se putea despre o biserică ca-

tolică. Numărul catolicilor se urca acolo numai până la câte va mi, și ei erau lipșiți de ori ce organizație. ăra astăzi sînt în Statele Unite preste 10 milioane de catolici, cari au o ierarhie foarte bine organizată compusă din mai bine de 80 de episcopi, abstracție făcînd de la ținuturile acelea, cari sînt supuse încă Congregațiunii de propaganda fide și sînt guvernate de prefecti apostolici. E adevărat, că milioanele acelea nu se recrutează din șirele foștilor acatolici, ci din catolici imigrați din Europa. Dară dacă progresele catolicismului aci nu sînt întru atîta materiale, ele totuși sînt morale și încă foarte importante. În țara această, locuitorii căreia în majoritatea lor sînt acatolici, Leo XIII și-a dobîndit simpatii mai mari de cât în ori care țară catolică a Europei.

Mai înainte de asta cu 40 de ani ablegatul Papei Piu IX n'a fost aci scutit nici de insultele plebei de stradă. Nici vorba nu putea să fie de aceea, ca el să dobîndescă la guvern o audiență oficioasă. Astăzi delegatul lui Leo XIII se primesce și se privește acolo ca reprezentant resident al bisericii. Participarea Papei la expoziția universală din Chicago a fost salutată cu însufletire. Expoziția asta a fost inaugurată cu o rugăciune a cardinalului Gibbon și cu o cuvîntare a Msgrului Ireland. Catolicii au avut în ziua aceea cu adevărat parte de triumfuri. Americanii, cari pun libertatea republicană mai pe sus de toate, au recunoscut în Leo XIII pe amic și apărătorul libertății. „Înaintați pe calea progresului: într-o mână cartea adevărului evanghelic, în cealaltă constituția Statelor Unite,“ așa a salutat Msgr. Satolli în numele Papei pe catolicii din America.

Simpatiile Americanilor le dobîndesce mai virtos grijea și iubirea aceea, cu care se întrepun episcopii pentru drepturile maselor inferioare și aservite. Simpatiile acestea vor aduce mai curînd ori mai târziu rîdele sale. Biserica are acolo parte de libertate mai mare de cât în ori care parte a Europei. Adevărat că predicatorii protestanți

purtată pe raze de căldură, cari une oria abia se pot măsura. Meteorii din spațiurile cele mai depărtate ale universului cad pe el. El a trecut deja de multe ori prin come de ale cometilor. Se pôte observa, cum pe câmpiile de ghăță ale poliilor lui se aședă pulvere cosmică.

Nu sînt acestea tot atâtea conexiuni, ce le are pămîntul nostru cu cele alalte corpuri ceresci?

Nu suferă îndoală. Dar durere, noi nu scim, să luăm folosul multora din raporturile acestea. Solii de ale ființelor celor ce petrec pe alte corpuri ceresci, în meteorii până acum încă nu s'au găsit nici o dată. Călare pe razele de lumină și de căldură nu putem călători până la alte corpuri ceresci, și nici de comele cometilor nu ne putem acăta ca eroii unor romanuri franceze. În raport cu locuitorii altor corpuri ceresci ne pôte pune numai ochiul. Ochiul prinde raza de lumină, vină ea la noi chiar și din depărtările cele mai mari ale universului. Pôte să sosescă timpuri, în cari la realizarea acelu raport va conlucra și auzul prin dezvoltarea fonofonului său, cum s'ar mai puté numi, telefonului optic inventat în anul 1880. Dar pe cum staū astăzi lucrurile, ochiul e singurul organ, care pôte să mijlocescă o corespondență între corpurile ceresci. Până acum au reușit adevăra omeni, să înmiească cu ajutorul telescopului facultatea ochiului de a pătrunde cu privirea sa cercetătoare în depărtări.

Mai înainte de ce am cerca, să ne răspundem la întrebarea, cum ar puté să se realizeze corespondența aceea, trebuie să cercăm răspuns la alte trei întrebări: Dacă pe corpurile acelea ceresci, până la cari ochiul nostru pôte să ajungă, există ființe cuvîntătoare, compuse din spirit și din materie? De cum va există, pot ele ore să corespundeze cu noi? Cercat-au ele ore vre o dată, să o facă această?

La întrebarea cea dintăi astăzi mai mult nu se pôte da răspuns negativ categoric. În tocmă pe cum noi acum nu aprobăm împotrivirea, ce se făcuse odinioară învătării lui Copernic despre poziția și mișcarea pămîntului în univers, în tocmă așa de puțin folosim cauzele religiunii și științei, dacă am privi miliardele de corpuri ceresci de tot atâtea conglomerări mórte de materie și am voi, să restrîngem viața în lumea materială numai la pămîntul nostru. Înse fire-ar împoporate de ființe vii ori și cuvîntătoare chiar și mi de corpuri ceresci, ele abstracție făcînd de la o pãrticică mititea totuși sînt așa de departe de la noi, cât nici gândi nu ne putem la aceea, ca ore când să putem comunica în ore care chip cu locuitorii lor. Dacă am voi, să comunicăm cu planeții stelelor fixe, atunci abstracție făcînd de la neajunsul vederii noastre, chiar și timpul, care l-ar pretinde singuraticile solii, încă ar fi cam mărișor. De aceea ne vom mărini de o cam dată la planeții și trabanții sistemului nostru solar.

E foarte neprobabil, că măcar și cei mai mulți din planeții și trabanții aceștia ar fi împoporați de ființe cuvîntătoare. Schiopa de timp, de când omenimea petrece pe pămînt, e foarte scurtă în asemănare cu timpul, de când pămîntul, cuprins cu dezvoltarea sa, a existat ca corp nelocuibil. Zilele creațiunii, despre cari ne grăesce s. Scriptură, pot să însemne epoce de ale formării pămîntului, cari au ținut pôte și milioane de ani. „Dacă un ânger,“ zice Newcomb, „ar fi vizitat pămîntul tot la 10,000 de ani, ca să cerce pe el ființe cuvîntătoare, el s'ar fi întors de pe pămînt de mi de ori desilusionat.“ Tot așa ne-am desamăgi și noi cercând ființe cuvîntătoare pe planeții și trabanții sistemului nostru solar, dacă cunoștințele, ce le avem despre stadiul fizic al acestor corpuri ceresci, nu ne-ar spune, pe cari dintr'însele să putem presupune și pe cari să nu presupunem existența de ființe de acelea.

Despre luna noastră scim cu siguritate aproape deplină, că ea e mórta și pustie. Dintre planeții de o cam dată putem să susținem numai despre Marte și pôte și despre Venus, că pe ei s'ar afla ființe viețuitoare. Că Marte e împoporat de ființe cuvîntătoare, e foarte probabil, ba aproape sigur. Asta firesc că de o cam dată o dovedesce canalizarea artificială a acestui planet. Dar argumentul acesta chiar și numai singur eschide aproape cu desevărsire ori ce îndoală. (Va urma.)

de toleranță fac din când în când larmă mare împotriva catolicilor; dar tot de una se ridică cu atari ocaziuni și apărători de ai acestora din numărul protestanților mai serioși și mai cu influință. A aranja vintore asupra catolicilor acum deja nu trece mai mult de lucru poporal. Catolicii au parte de stimă și de iubire. Era unde stăpânesce stimă și iubire, acolo omenii ajung pe încetul de la sine la concordia și unitatea gândirii. Unirea inimilor duce la unirea spiritelor.

(Va urma)

Revistă bisericăscă.

Roma.

Cardinalul Rampolla a îndrumat pe Msgr. Ajuti nunțiu apostolic din Lisabon, ca să reîncepă pertractările cu guvernul portugez cu privire la organizarea ierarhiei catolice din coloniile Portugaliei.

Franța.

Catolicii urmând sfatul părintesc al Papei Leo XIII tot mai mult se împacă cu forma de guvernare republicană. În cercul Brest, reprezentat în trecut prin celebrul episcop de Angers Msgr. Freppel, era după mărtea acestuia prin fericitul Msgr. D'Hulst, s'a ales în 24 Ian. ca deputat tot cu program republican abatele Gayraud, rămânând în minoritate contracandidatul monarchist contele Blois.

Darea suplimentară nedreptă, prin care guvernul taxează averea ordurilor călugăresci, nu se poate incasa. Din 8.500,000 frcs prescriși pe anul trecut executorii fără milă abia au putut aduna 300,000 frcs.

Anglia.

Secretarul cardinalului Vaughan, Msgr. Johnson, a publicat de unăzi opul statistic „Catholic Directory” pe an. 1897. După cum spune cartea aceasta, în Scoția și Anglia sînt 26 arhiepiscopi și episcopi catolici, 3090 preoți catolici și 1812 biserici catolice. Înainte de asta cu un an erau numai 24 episcopi (crescere 2), 3014 preoți (crescere 76) și 1789 biserici (crescere 23). Convertiri s'au întimplat în ultimele 15 luni ca la 15,000, dintre cari 2000 în arhidieceasa de Westminster. De când Newman, mai apoi cardinal, trecuse la catolicism, au mai trecut ca la 500 de preoți anglicani.

Revistă politică.

Afaceri interne.

Desbaterea bugetului ministeriului de interne decurge cu puțin interes. Deputații opoziționali desvêlesc miseriile administrative, era guvernamentalii nu le negă, dară cercă a constata, că rēul nu e chiar așa de mare, cum îl prezentă opoziția, apoi dacă sînt miseriile, ele numai prin administrația de stat se pot delătura.

În ședința din 29 Ian. presidentul partidului poporal Molnár János a aflat de cuviință a precisa atitudinea partidului său în cestiunea de naționalitate. El zice, că partidul poporal nu pactează cu panslivismul, de ore ce culbul ace-

stua nu e a se căuta în popor. Poporalii voesc numai, ca poporul slovac să nu fie despoiat de religione și să albă pânea de toate zilele. Acest popor nici nu scie, nici nu pricepe, ce e panslivismul. În acest popor bun voesc poporalii a cultiva sentimentul național. Pretind esecutarea dreptă a legii de naționalități; se laudă cu succesele dobîndite de preoțimea catolică pe terenul magiarisării, fără a forța lucrul. În fine constată, că injuriile și ofensele poporului slovac provocă panslivismul; de ore ce pe timpul alegerilor se aușiau și atari cuvinte: O, de ar veni o dată Muscalul, căci și cnuta rusescă e mai ușoră de cât apăsările de acum!

După o polemie cu opoziția ministrul Perczel constată, că matriculele de stat *costează ceva mai mult*, de cât s'a preliminarat, era dieta cu majoritate de voturi primesce bugetul în general.

În 30 ajungînd la ordinea zilei rugarea pentru episcopia gr. cat. magiară, ministrul Wlassics a declarat, că în cestiunea acesta nu se poate face nimica, până ce nu va hotărî Roma în cestiunea limbii liturgice magiare. Datorința episcopilor și a guvernului este a subministra Romei informațiuni obiective, dară hotărîrea compete Romei.

În ședința din 3 a c. poporalul Páder arată, că matriculele de stat cu formalitățile cele multe numai supără poporul; pe lângă aceea ele costau de două ori mai mult, de cât s'a prezis, și tot mai mult vor costa apăsînd poporul, care și acum îmbrăncesce sub sarcina impositelor. Roga guvernul, să scape țara de această instituție.

Molnár vorbind la poziția subsidiului de stat de câte 800 fl. pentru câte o reprezentație, ce se dă operei din Budapesta, zice, că teatrul ar trebui să fie școla vieții, și totuși ce află omul în teatre? Depingerea reală a uciderilor de tată și de mamă, a adulteriilor și a altor imoralități.

Deputații au fost surprinși în ședința de la 4 a c. prin propunerea ministrului de finanțe Lukács referitoare la jocul sortilor. Proiectul prezentat dietei și întimpinat cu aplause prevede ștergerea loteriei mici, pe care Wekerle o numise darea nebunilor. Ca cei pasionați pentru câștiguri mari cu preț bagatel să albă, unde să-și mulțămescă această pasiune, ministrul prevede introducerea loteriei de clase, în care losul cel mai mic va costa 1½ coronă. Loteria va fi dată în arindă unei societăți pe acți (întreprindere privată) pe 20 de ani pentru suma anuală de cel puțin 1.200,000 fl. Ea va sta și în viitor sub controla statului. Ast fel loteria mică introdusă prin patentă din 13 Martie 1813 a împăratului Francisc I și inarticulată în art. de lege 15 din 1868 va avé să înceteze. Prin noul proiect de lege poporul simplicul va avé mari daune ca și până acum, cu aceea deosebire, că în loc să câștige statul, mai mult vor câștiga capitaliștii acționari, cari au dobîndit un nou teren de a exploata clasele misere ale populațiunii.

Austria.

Alegerile au pus în o vie mișcare pe cetățeni. Partidele politice una după alta adresază manifeste alegătorilor. Este de însemnat, că un punct de căpetenie în aceste manifeste este cestiunea cuotei și a renouirii pactului vamal și comercial cu Ungaria. Austriacii preste tot nu sînt mulțămiiți cu stările de azi, în ceea ce privește numitele cestiuni, ci pretind, ca la statorirea cuotei și la închierea pactului pe viitor să se facă schimbări în favorul Austriei. Nici chiar liberalii, până aci amicii buni ai Magiarilor, nu sînt mulțămiiți cu sarcina, ce apasă pe Austriaci în afacerile comune cu Ungaria.

Rusia.

Noul ministru de externe rusesc contele Murawiew a cercetat Berlinul și Parisul spre a se pune în conțelegere nemijlocită cu bărbații de stat din ambele capitale. Împrejurarea acesta va să dovedescă, că Rusia pe când rămâne fidelă amicitiei cu republica franceză, pe atuncia voescă a cultiva raporturi bune și cu cu învecinatul imperiu german.

Din Petersburg se anunță, că ministrul rusesc de finanțe a dat ordin de a crea în anul acesta agenturi comerciale rusesce în London, Berlin, Paris, Constantinopol, Statele Unite, în țara Mandju și în Corca.

Turcia.

În loc de a se pacifica Turcia, marelurile încep din nou. Cei ce voesc a zădărnici ori ce reforme, nutresc agitațiunea în poporul musulman. Turcii fanatisați pe Creta au ucis câți va creștini. Aceștia încă nu au lăsat lucrul nerăsbunat, și ast fel uciderile împrumutate dintre Turcii și creștinii de pe Creta era sînt la ordinea zilei. Silințele guvernatorului și ale consulilor străini de a liniști spiritele au puțin succese. Dacă nu se va restabili liniștea, probabil că vor întreveni puterile europene cu forță armată.

Apel.

Rolul femeii și în prima linie al țărancii române în conservarea nămului nostru este important.

Printr'insa ni-s'au păstrat limba, datinile, portul și tot, ce ne face popor deosebit de cele alalte nămuri, ce ne încunjură.

Bărbatul umblînd prin lume și venind în atingere cu omenii de alt neam, se face mai accesibil pentru ce-l străin, și simțul de alipire cătră tot, ce-l caracterizează ca pe unul, ce aparține unui popor anumit, se cam timpesce.

Dar țăranca română, care nedepărtându-se de la vatra părintescă și nefind espusă la influențe străine a putut și poate păstra intact tot, ce bun și frumos de la strămoși am moștenit, și prin urmare a avut și are cel mai fin simț pentru a puté deosebi, ce-l românesc, a poftit și poftesce tot de una de la bărbatul ori fiul ei reîntors acasă, să se lapede de tot. ce-l străin, și până atunci nu-l face loc în casă la masă.

Dar și dacă nu vom considera importanța și rolul țărancii române din punct de vedere național, ci o vom privi numai ca pe

membru de familie, admirația noastră pentru dusa trebuie să fie nemărginită.

Cătu-i vara de mare, la lucrul câmpului alături cu bărbatul lea parte; dar până când bărbatul apoi alt gând și grije nu are, ea, țeranca română, gătesce mâncarea, îngrijesce curățenia casei și a îmbrăcămintelor; și ca să le pôtă toate acestea implini, ea se scólă mai de timpuriu și tot ea se dă repausului de noapte și somnului mai târziu.

Apoi și îngrijirea și crescerea copiilor tot numai a ei sarcină este. Bărbatul 1ernea și pe vremuri de plôe nici că-și prea află de lucru și se pôte da trebuitorei odihne; țeranca înse nici atunci repaus nu are. Ea pe lângă îndatinatele lucruri în casă din zori de ziună până noptea târziu tôrce, țese, croesce și cósă; ea îmbracă tótă familia.

Cu drept cuvînt ai pute aștepta, că o stare continuă muncă și trudă să producă într'însa un disgust ôre care și o formală timpire în facultățile ei spirituale.

Din fericire lucrul nu este așa. De-a pururea veselă și înveselitoare, facultățile ei spirituale sînt agere, și are un desvoltat simț și gust pentru tot, ce-i bun și frumos.

Vie dovadă despre acesta sînt între altele și artisticele-i lucruri de mână.

Istoria culturii universale ne spune, că simțul estetic și dorul de lux sînt eflux al culturii, cari paralel cu acesta fac progres și se desvöltă.

Cine va considera deci cu privire la forme și colorii aceste lucrări, își va pute face cea mai măgulitoare idee despre desvoltarea intelectuală și culturală a țeranței române și prin urmare și a familiei și nêmului, din care face parte.

Formele originale ale acestor lucrări, și desteritatea, ce atât de strălucit se manifestă într'însese, au stors admirația chiar și a celor mai pretensivi străini cu adevărată cultură și simț estetic.

Avênd în vedere însemnătatea, ce au aceste lucrări, chiar pentru estraordinara lor frumșetă, și din punct de vedere economic și național, noi femeile române din comitatul Hunedórei ne-am constituit într'o reuniune, al cărei scop în prima linie este spriginirea și înaintarea industriei de casă.

Pentru ajungerea acestui scop reuniunea noastră, care în anul viitor își va serba iubileul de zece ani, a distribuit premii pentru țerancele române, cari s'au distins prin lucrurile lor de mână, au dat succurs la aranjarea de esposiții cu lucruri de industrie de casă, manufacturi ale țeranței române, cari ne-au făcut cinste și ne-au dat titlu la adevărată mândrie națională, ca de es. în Hațeg în anul 1891 cu ocaziunea adunării generale a „Asociațiunii Transilvane“ ținută acolo, apoi în vara anului acestuia în Hunedóra și Cugir, și cât mai curênd în părțile zarandene în Brad.

Mulțămită activității reuniunii noastre, lucrurile de mână ale țeranței române au ajuns a fi cunoscute și aprețiate în depărtata străinătate.

În vara anului trecut reuniunea noastră a fost recercată de o însemnată firmă din Viena, ca să-i fie mijlocitoare la căștigarea de ast fel de lucruri, asigurându-ne, că manufacturele țeranței române ar deveni în scurt timp cei mai cercați articoli în materie de decorațiune.

Noi credeam, că satisfăcêndu-se acestei

recercării s'ar face un neprețuit serviciu însă-și causei române.

Popórelor mai mici pe lângă tótă deostoînicia lor le este necesară și de mare folos bunăvoința și simpatia popórelor mai mari și înaintate.

Articolii de industrie de casă, manufacturi ale țeranței române, ajungênd, după cum sîntem asigurați, prin primele salône ale Vieni și ale altor centre de adevărată cultură, vor contribui mult la cunoscerea noastră și la deșteptarea simpatiei pentru noi.

Dar dacă aceste produse se vor pute valora, acesta pa lângă că va sluji de noț titlu de glorie pentru țeranca română, va fi și un adevărat isvor de venit și bogăție pentru poporul nostru, și tot o dată ar avé și binefăcêtor efect asupra perfecționării acestei industriei. Ca să putem înse face lucrul acesta cu tótă demnitatea și în mod corêspundêtor marilor interese și așteptări legate de dînsul, s'ar recere un capital, de care reuniunea noastră de o cam dată nu dispune.

Pentru aceea ca unica reuniune, care ne-am pus de scop promovarea industriei de casă, ne adresăm cu încredere către toți Români de bunăstare, și către băncile noastre, ca fie care să contribuêscă la sporirea fondului reuniunii noastre.

În special ne rugăm de băncile noastre, să binevoêscă a lua și reuniunea noastră în registrul acelor instituțiuni culturale, pe cari le împărtășesc în tot anul de ajutorul lor.

Sperăm, că acest apel al nostru va afla viț rêsunet pretutindenț, de și e vorba numai de un anumit teritor, căci binele și progresul unei părți se resfrânge asupra întregului, și dacă printre străini țeranca română va căștiga cinste, acesta a întreg nêmului nostru cinste va fi.

Din ședința comitetului „Reuniunii Femeilor Române din comitatul Hunedórei“ ținută în Deva la 27 Decembre 1896.

Elena Hosszu-Longin n. Pop
presidentă.

Dr. Silviu Moldovan
secretar.

Apel

cătră învêțătorii greco-catolici din comitatul Tîrnavei mici.

Subscriși în consiliul alor cinci învêțători gr. cat. din districtul protopopesc al Biei ținut în Sâncel Sâmbătă în 28 Novembre 1896 sulevând idea înființării unei Reuniuni de învêțători gr. cat. în comitatul Tîrnavei mici, am luat concludul, ca tuturor învêțătorilor gr. cat. din acest comitat risipiți prin 7 protopopiate gr. catolice să li-se comunice prin câte o cartă postală acest lucru, recercându-se a rêsponde până în 15 Decembre 1896, că au voe a se înființa această Reuniune, ca dacă da, să se pôtă lua ulteriorele dispoziții pentru înființarea ei.

Atunci s'au și împărțit 72 carte postale, înse până astăzi numai de la 22 învêțători s'a primit rêsponsul cerut, și încă de la toți afirmativ.

Deci spre liniștirea celor ce au rêspons, ér ca celor alaltii să li-se pôtă înlesni mai bine calea spre a-și pute da consensul în această chestie importantă, avem onóre a lansa acest apel, de ôre ce numai pe temeiul resul-

tatului de până acum nu putem face alți pași de lipsă în această cauză.

Sâncel 30 Ianuar 1897.

Teodor Pănădan
invêțător primar în Sâncel.

Maxim Blaga
invêțător în Spin.

Nr: 76—1897.

Curs de crescătore pentru asilele stabile.

În urma ordinațiunii Preaveratului Consistor mitropolitan gr. cat. din Blaș de la 30 Ianuar Nr. 302—1897 la „Asilul infantil gr. cat. din Blaș“ se va deschide în 1 Martie a. c. st. n. un curs de 6 luni pentru instruirea și cualificarea crescătorelor, cari doresc, să fie aplicate la vre un *asil stabil*.

Candidatele, cari doresc, să fie primite la acest curs, au să se insinue la subscrisul în scris ori în persoană cel mult până în 25 Faur a. c., și au să dovedêscă cu atestate autentice:

- 1) Că au etatea între 18—40 ani.
- 2) Că sînt deplin sănătose și fără defecte corporali.
- 3) Că au absolvat cele 6 clase (despărțeminte) ale școlii populare elementare, eventual că sciù cel puțin cети și serie bine și că cunosc bine celea 4 operațiuni fundamentale din comput. Că sciù unguresce și că au auț musical și un vers curat.
- 4) Că au o purtare morală bună; ceea ce au să dovedêscă cu un atestat de la antistia comunală vidimat și din partea parochului local.

Blaș 2 Februar 1897.

Ioan F. Negruț
președintele Asilului.

Noutăți.

Din Archidieceasă. On. Vasiliu Șuteș adm. par. în Tușin, Vasiliu Caliani adm. par. în Lumpêrd sînt numiți parochi, éră On. Ioan Pop adm. par. în Petea-Legiu este numit paroch în Suciag-Baciù din protopopiatul Clușului.

Concurs la stațiuni docentale în Archidieceasă cu terminul de 15 Februar n.: 1. La stațiunea cantor-docentală din Ciula în protopopiatul Morlacei cu emolumentele: Din repartiție 120 fl.; b) ajutoriù de stat 100 fl.; c) venitele stolare 5 fl. 10 cr.; d) 24 metrete de grâu 38 fl. 40 cr.; e) usufructul alor 3 pămînturi cantonale 18 fl. 50 cr.; f) o secțiune din pădurea cantorală 10 fl.; g) jertfele de preste an de la sfînta biserică 8 fl.; h) quartir liber. 2. La stațiunea docentală din Surduc în protopopiatul Indolului cu emolumentele: a) Din repartiție 150 fl.; b) ajutoriù de stat 150 fl.

Jidovinismul în Ungaria cuceresce teren, în cât le însulfă gróză chiar acelora, cari până acum îi măguliau neincetat. În comitate nobilimea magiară de mijloc (gentry) a dispărut, și pămîntul ei l-a ocupat jidovimea. Ea a început acum a cuceri averea și de la magnați. Spre ilustrare servêscă următorele date: În comitatul Nyitra pe cum aflăm în o fôe magiară, între virilisti sînt 95 Jidani, 43 advocați 12 conți, 12 baroni, 10 medici, 6 apotecari 5 depntați dietali, 3 agronomi diplomați și numai 2 oficiali comitatensi. Locul proprietarilor de pămînt îl ocupă azi Jidani în congregațiune, pentru că al lor e pămîntul.

† Ștefan Chirilă protopretor al cercului Sângătin a repausat în 1 Februar st. n. 1897 după un morb greù împărțșit fiind cu ss. taîne ale muribunđilor în anul al 52-lea al etății și al 23-lea al fericitei căsătorii.

† Dr. Ioan Bozocoean, profesor ordinar definitiv la școla reală gr. or. română din Brașov, a repausat în 16 Ianuar 1897 în etate de 50 ani, în anul al 23-lea de serviciu.

Cas de mórte. On. Ioan Várhegyi paroch în Moisa din protopopiatul Pogăcelea a repausat în 16 Ianuariù în al 58-lea an al vieții și al 33-lea al preoției.

În veci amintirea lor!

PARTE SCIINTEFICĂ-LITERARĂ.

Jertfa creștinilor.

Comentar al Liturgiilor bisericii grecesci.

(Continuare.)

Liturgiile creștinilor dovedesc, că jertfa aucharistică e jertfă adevărată și reală.

Dovezilor cuprinse în s. Scriptură li-se alătură o altă dovadă, carea se poate zice, că e încă și mai limpede și hotărâtoare: *dovada tradițională cuprinsă în venerabilele documente ale liturgiilor creștine*. Documentele acestea cuprind o comoră bogată de adevăruri de credință; ele sînt adevărate mine de aur pentru dogmatica bisericii lui Christos. Dără învățătura de credință e rădăcina și sufletul vieții bisericești și așa dară și a cultului dumnezeesc deprins în mijlocul bisericii lui Christos. Nu este adecă alt moment al vieții externe, în care adevărurile de credință să se manifesteze în chip mai nemijlocit și mai limpede ca în cultul bisericii. Nimica nu e decî mai adevărat de cât ceea ce a declarat deja Papa Celestin I. scriind: „Legem credendi lex statuit supplicandi“, ¹⁾ pe cum ne rugăm, așa credem. Liturgiile acestea, dacă avem în vedere esența și simburile lor, aș să se privească de nise documente tradiționale, a căror origine e de-a dreptul apostolică. Ele sînt compuse în limbî diferite și vécuri întregi aș fost și în parte sînt încă și astăzi în folosință zilnică publică în ținuturi diferite și la poporé diferite. Ele exprimă decî credința universală și perpetuă a creștinilor.

Dară dacă acestea se pot zice în general despre adevărurile de credință ale bisericii lui Christos, cu atât mai virtos vor pute ele să se zică despre adevărurile acelea de credință, cari se referesc nemijlocit la centrul cultului dumnezeesc al creștinilor, la s. Eucharistie. Érá ce privește în chipul cel mai special tesa noastră, formularele acestea liturgice, orî cât de variată le-ar fi forma în alte privințe, totuși consună tóte în chipul cel mai minunat în aceea, că înfățișeză celebrarea s. Eucharistiei ca adevărată jertfă a Mielului dumnezeesc nepetat Isus Christos.

În formularele acestea liturgice s. Eucharistie se caracterizează ca jertfă, ca jertfă perpetuă, ca jertfă sfîntă, ca jertfă cerească, ca jertfă dumnezească, ca jertfă înfricoșată, ca jertfă adorabilă, ca jertfă cuvîntătoare și necruntată, ca jertfă pentru cel vii și pentru cel morți, ca jertfă de mulțămîntă și de laudă, ca jertfă de espiare și de rugăciune. În s. Eucharistie, după cum spun formularele acestea, se jertfesc daruri sfînte, prețioase, negraite, strălucite, nepetate, și se celebrăză taine dumnezeesci, ascunse și înfricoșate. Christos pe altariu se numește Mielul cel viu și junghiat. El se preamărește ca preot jertfitori și ca dar de jertfă. E vorbă în formularele acestea de altariul cel sfînt, la care preoții aș să se apropie numai cu conștiința curată, cu frică și cu cutremur.

Dovada acésta, carea o are caracterul sacrificial al s. Eucharistiei în formularele liturgiilor, e cu atât mai hotărâtoare, cu cât ea se cuprinde nu numai în liturgiile catolicilor, ci și în ale ereticilor.

Să luăm pe rînd numai formularele acelea liturgice, cari le-aș cuprins Renaudot și Denzinger în colecțiunile lor.

Liturgia coptică a s. Vasiliu: „Tu, Dóme ne-aș învățat pe noi acésta taină mare a mântuirii. Tu, Dóme, fă-ne pe noi vrednici prin virtutea sfîntului tēu Spirit, — să-ți aducem ție jertfa acésta a binecuvîntării —. — Dă-ne noué, ca jertfa noastră să fie primită înaintea ta, pentru păcatele mele și pentru necumințiile poporului tēu, că e curată.“ „Tu ești pânea cea vie, care te-aș pogorît din ceriú. — Arată fața ta preste pânea acésta și preste păharul acesta: — schimbă-le așa, ca pânea acésta să se facă sfîntul tēu trup, și mestecătura acésta în păharul acesta scumpul tēu sânge.“ „Concede-ne, să aducem înaintea ta jertfe cuvîntătoare, jertfe de binecuvîntare.“ „Rugămu-ne ție, Dóme, ca să nu ne respingî în veac, în vreme ce îți aducem ție acésta jertfă înfricoșată și necruntată.“ „Bogățiile darurilor tale, Dóme, întrec tótă putința graiului și tótă virtutea minții, că aș ascuns înțelepților și cumițiilor, și ne-aș descoperit noué pruncilor, ceea ce aș dorit profetii și împérații, să le vadă, și nu le-aș védut. Acestea ni-le-aș încredințat noué grațios, să le administrăm, când ne-aș arétat noué împărțirea fiului tēu și sfîntul rit al acestei jertfe necruntate: că aceea nu e sânge al Legii orî al dreptății trupesci,

ci e Mielul spiritual și cuțitul cuvîntătoriu și netrupesc în jertfa acésta, carea ți-o aducem.“ „Și pânea acésta (sfîntul Spirit) să o facă sfîntul trup al însu-și Domnului Dumnezeului și Mântuitorului nostru Isus Christos, care se dá spre iertarea păcatelor și spre viață vecnică celui ce-l va primi. Și acest păhar prețiosul sânge al Legii tale celei noué, al însu-și Domnului, Dumnezeului și Mântuitorului nostru Isus Christos, care se dá spre iertarea păcatelor și spre viață vecnică celor ce-l vor primi.“ „Sfîntul trup și prețiosul, curatul, adevăratul sânge al lui Isus Christos Fiul Dumnezeului nostru. Amin. Trupul și sângele lui Emanuil Dumnezeul nostru e acesta cu adevărat și în realitate. Amin. Cred, cred, cred și mărturisesc până la suflarea cea mai de pe urmă a vieții mele, că acesta este trupul de viață făcătoriu al unuia născut Fiului tēu, Domnului, Dumnezeului și Mântuitorului nostru Isus Christos: l-a luat din Dispunetorea noastră a tuturor, de Dumnezeu Născetóre, dumnezeesca și sfînta Marie, și l-a făcut una cu dumnezeirea sa, fără confusiune, amestecare orî schimbare. — L-a dat pentru noi întru mântuire, întru iertarea păcatelor și întru viață vecnică celui ce-l va primi. Cred, că acésta așa este întru adevăr și în realitate.“ ¹⁾

Liturgia coptică a s. Gregoriu: „Trimite preste mine pe sfîntul tēu Spirit, și mă fă vrednic, să staú înaintea sfîntului tēu altariu, niel să-mi fie mie acésta spre osîndă, ci să-ți aduc ție acésta jertfă cuvîntătoare, necruntată cu conștiința curată, întru iertarea păcatelor și nedreptăților mele, întru iertarea greșelilor poporului tēu, întru odihna și rēcorirea părinților nostri, cari aș adurmit mai înainte în credința ortodoxă, întru zidirea întreg poporului tēu și întru gloria ta.“ „Îți aduc ție, Dóme, semnele scăpării mele, scriú lucrările mele după cuvintele tale: tu mi-aș dat mie ministeriul acesta plin de taină, și mi-aș dat împărțășirea trupului tēu în pâne și vin.“ „Și acésta pâne fă-o trupul tēu cel sfînt, Dóme Dumnezeule și Mântuitoriule al nostru Isuse Christóse, care se dá întru iertarea păcatelor și întru viață vecnică celor ce se împărțășesc dintr'insul. Și éráși acest păhar prețiosul sânge al Legii tale celei noué, Dóme Dumnezeule și Mântuitoriule al nostru Isuse Christóse, care s'a dat întru iertarea păcatelor și întru viață vecnică celor ce se împărășesc dintr'insul.“ „Trupul și sângele lui Emanuil Dumnezeul nostru șcl.“ ca în liturgia s. Vasiliu. ²⁾

Liturgia coptică a s. Ciri: „Fă-mé mai pe sus de tot gândul muritoriú, și dá-mi cuvinte curate, ca să sevârșesc jertfa acésta pusă înainte, carea e taina tuturor tainelor.“ „Fă-ne pe noi pe toți vrednici, Dóme, ca cu inimă curată și cu suflet plin de grația ta să stám înaintea ta și să-ți aducem ție acésta jertfă sfîntă, cuvîntătoare, spirituală și necruntată, întru iertarea greșelilor noastre și întru lásarea nesciințelor poporului tēu.“ „De aceea mulțămim ție și îți aducem și împreună și lui (Tatalui) și sfîntului Spirit, sfîntei, celei de o ființă și nedespărțitel Treimi, jertfa acésta cuvîntătoriu și ministeriul acesta necruntat, care ți-l aduc ție tóte poporéle de la rēsaritul sórelui până la apus, de la mézá nópte până la mézá zi, pentru că numele tēu, Dóme, mare e întru tóte némurile, și în tot locul aduc tēmăie numelui tēu celui sfînt și jertfă curată de o dată cu jertfa și aducerea acésta.“ „Cari (rugăciuni și cereri) le aducem ție, Christóse Dumnezeule, mai ales în acest timp al acestei jertfe sfînte. — Dă-mi mie, ca să știú, cât de mare e dignitatea de a sta la altariul tēu cel sfînt.“ ³⁾

Liturgia grecescă Alesandriană a s. Vasiliu: „Nu ne respinge pe noi păcătoșii, cari îți aducem ție acésta jertfă înfricoșată și necruntată. — Fie ea întru ștergerea păcatelor, spre renoirea sufletelor și trupurilor și spre bunăplăcerea ta a lui Dumnezeu Tatál etc.“ „Tu ești, cel ce ne-aș pus la ministeriul acesta întru puterea sfîntului tēu Spirit. Placă-ți ție, Dóme ca să fim ministri ai Legii tale celei noué, împărțășitori ai sfîntelor taine, ca să ne învrednicim a-ți aduce ție daruri și jertfe pentru nesciințele poporului tēu. Și ne dá noué, ca cu tótă frica și cu conștiință curată să-ți aducem ție acésta jertfă spirituală și necruntată, carea primindu-o preste altariul tēu cel sfînt, mai pe sus de ceriuri și spiritual întru miros cu bună mirésmă, să ne trimiți în schimb grația sfîntului tēu Spirit. Așa, Dóme, caută la noi și privește acésta adorare cuvîntătoare a noastră și o primesce, pe cum aș primit de la sfîntii tēi Apostoli, acésta adorare adevărată. Așa și

¹⁾ Renaudot, Liturgiaram orientalium collectio I. p. 1 urr.²⁾ Renaudot l. c. I. p. 26 urr.³⁾ Renaudot l. c. I. p. 38 urr.¹⁾ Epist. ad Gall. Episc. n. 11.

din mâinile noastre ale păcătoșilor primesce aceste daruri puse înainte, — și concede, ca să fie bine primite, sfințite prin sfântul tău Spirit, întru espierea greșelilor noastre și a nesciințelor poporului tău și întru odihna sufletelor, celor ce au adormit, ca și noi umiliții păcătoși și nevrednicii servii tăi învredniciți fiind a servi nevinoși la sfântul tău altariu să primim răsplata ispravnicilor celor credincioși și cu minte și să aflăm grație și milă în ziua cea înfricoșată a dreptei și bune tale răsplătiri.“ „Economia unuia născut Fiului tău ne-o ai arătat și mistagogia acestei jertfe, în care nu e sângele Legii, nu justificarea trupului, ci Mielul spiritual și

cuțitul spiritual și netrupesc. Aducându-ți jertfa acesta cerem șel.“ „După ce am sevârșit sfânta Liturgie, — mergem din virtute în virtute noi păcătoși și nevrednicii servii tăi, învredniciți fiind a servi sfântului tău altariu, cei ce ți-am adus fie jertfa necrunțată, nepetatul trup și prețiosul sânge al marelui Dumnezeu și Mântuitorii al nostru Isus Christos, spre gloria ta a Tatălui celui fără de început, a însuși unuia născut Fiului tău, și a Spiritului celui sfânt, bun, de viață făcătorii și de o ființă cu tine.“¹⁾

(Va urma.)

¹⁾ Renaudot l. c. I. p. 57 urr.

Ben Hur

sau

Zilele lui Mesia

de Lew. Wallace.

(Continuare.)

Esther își ridică privirea, ca și cum cătră ea ar fi grăit. Dar Simonide își redobîndi liniștea și zise rece:

„Ascultă-mă până în sfârșit! Fiind că eu sînt, cel ce sînt, și pentru iubirea scumpelor acelora, despre cari am grăit, eu pretind, că tu, mai înainte de ce ași răspunde eu la întrebarea ta referitoare la raporturile mele față cu Hur domnul în Ierusalim, să-mi arăți mai întâiu, ceea ce după lege are să fie lucrul cel dintăiu: să-mi dai dovezi despre originea ta. Ai tu documente ori mărturii?“

Cererea era firască, și îndreptățirea ei era incontestabilă. Ben Hur roși, își strînse mâinile și se întorse turburat. Simonide urgita din nou dovedile:

„Dovedile, dovedile, zic eu! Pune-le înaintea mea, dă-mi-le aici în mîna mea!“

Ben Hur nu găsia răspuns. La pretențiunea acesta el nu se așteptase. Și acum, când i-se puse, îl cuprinsese ca nici când altă dată conștiința faptului, că cei trei ani petrecuți pe galeră au nimicit toate dovedile identității lui. Dîr de când mamă-sa și soru-sa au dispărut, pe el nu-l mai cunoscera nimeni. Adevărat că el avea mulți cunoscuți, înse de ce folos îi era acesta? Chiar și Quint Arriū, dacă ar fi fost de față, ce ar fi putut să spună alta, de cât aceea, că l-a găsit și că crede, cum că el e fiul lui Hur? Dară durere, vitezul marinariu roman, pe cum vom mai auzi, era deja mort. Iuda simțise deja mai înainte singurătatea sa, dar acum o simțea până în adîncul sufletului său. El sta aci încremenit, cu mâinile pumn, cu fața întorsă. Simonide respecta dnrerea lui și tăcea.

„Simonide,“ zise el în sfârșit, „eu îți pot spune numai istoria mea și nici asta nu o voi face, fără numai dacă până atunci îți vei suspinde judecata și mă vei asculta cu bunăvoință.“

„Grăesce!“ zise Simonide, acum pe deplin stăpîn preste situație. „Grăesce, și eu te voi asculta cu atît mai bucuros, pentru că eu dîr nu am negat, că ai fi acela, de cine te mărturisești.“

Ben Hur istorisi acum istoria vieții sale cu acel sentiment adînc al sufletului, care singur e în stare a împărtăși elocință convingătoare.

După ce noi deja cunoșcem pătaniile lui până la momentul acela, când dimpreună cu triumfătorul Arriū a debarcat la Misenum, vom urmări istorisirea lui numai de aci în colo.

„Binefăcătorii mei se împărtășia de

iubirea și încrederea împăratului, și acesta îl îngrămădia cu favoruri și remunerări. Neguțătorii Orientului îi trimiteau daruri prețioase, și el se făcu acum îndoit de bogat între bogații Romei. Pote-și înse uita un Israelit de credința sa ori de locul, în care s'a născut, dacă acesta e pămîntul cel sfînt al părinților noștri? Bărbatul acela nobil m'a adoptat după toate recerînțele legii, și eu m'am silit din toate puterile, să mă arăt recunoscătorii pentru acesta. Nu a fost nici o dată fiu, care să fie fost mai credincios tatălui său, de cum am fost eu. El bucuros ar fi făcut din mine un învățat și m'a propus, să-mi aleg pe profesorii cei mai iluștri în artă, filosofie, retorică și oratorie. Eu nu m'am învoit, pentru că eu sînt Iudeu și nu puteam să uit pe Domnul Dumnezeu nostru, nici gloria profeților și cetatea cea de pe coline, zidită de David și de Solomon. Întrebî, că pentru ce am primit binefacerile Romanului? Îl iubiam, și apoi gândisem, că eu cu ajutoriul lui voi pute să descoper o dată taina, cu care e acoperită sôrtea mamei și a surorii mele. Mai avui încă un motiv, despre care voi să spun numai atîta, că el m'a adus la hotărîrea de a învăța arta armelor și de a-mi dobîndi toate cunoștințele, cari sînt neapărat de lipsă spre perfecționarea în arta armelor. M'am deprins în școala de luptă și în cercul cetății, pe cum și în tabără. Și în toate acestea m'am câștigat un nume, — dar el nu e al tatălui meu. Cununile triumfale, cari le-am dobîndit, — ele sînt multe și atîrnă în vila de la Misenum, — le-am dobîndit ca fiu al duumvirului Arriū. Numai ca fiu al lui Arriū sînt cunoscut între Romani... Urmărind neîncetat ținta mea tainică am părăsit Roma și am venit în Antiochia, pentru ca să însoțesc pe consulul Maxențiu în expediția lui în contra Parților. Sînt măestru în manauarea armelor și acum voi, să-mi însușesc știința aceea mai înaltă, ce se recere spre a conduce oști mai mari pe cîmpul de bătăc. Sînt soțul consulului în cortul lui. Ieri, când naea noastră a intrat în Orontes, au intrat de o dată și alte două năi, cari purtau flamure galbene. Un soț de călătorie și patriot din Cipru ne-a spus, că acelea sînt ale neguțătorului celui dintăiu al Antiochiei, ale lui Simonide. El ne-a spus și cariera acestui om și ne-a grăit și despre succesele lui cele uimitore în neguțătorie, despre flotele și caravanele lui despre sosirea și pornirea lor; și fără de a ști, că pentru mine acest obiect e de un interes mai mare de cât pentru cei alății ascultători, el adause, că Simonide e Israelit și odinori a fost sclavul principelui Hur. El a amintit și crușimile lui Grat și motivul lor.“

La alușiunea acesta Simonide își plecă capul. Și ca și cum ar fi voit, să-l ajute, ca și cum ar fi voit, să ascundă sentimen-

tele lui și adîncea sa compătimire, fata își ascunse fața la peptul tătâne-său. Acesta pe loc își ridică ochii și zise cu glas limpede:

„Ascult.“

„O bunule, Simonide!“ zise Ben Hur făcînd un paș înainte și turnînd întreg sufletul său în cuvintele sale, „eu vîd, că tu nu ești convins, și că eu încă și acum mă găsesc în umbra neîncrederii tale.“

Trăsăturile neguțătorului erau nemișcate și reci ca marmora.

„Și tot așa de lămurit vîd și greutatea situației mele,“ continuă Ben Hur. „Legăturile mele romane le pot întări toate cu dovezi. Am numai să mă îndreptez cătră consulul, care acum e oșpele guvernatorului; dar dorința ta nu ți-o pot împlini. Eu nu pot dovedi, că sînt fiul tatălui meu. Aceia, cari m'ar pute fi de ajutorii în lucrul acesta, — o, ei au murit ori au dispărut.“

El își acoperi fața cu mâinile. Atunci se ridică Esther și imbiîndu-l din nou cu pocalul, ce-l respinsese, îi zise:

„Vinul acesta e din țara aceea, carea o iubim noi toți așa de ferbinte. Te rog, be!“

Glasul ei era dulce ca al Revecei, când ea imbiă cu apă la fântâna lui Nahor. Iuda observă lacrimi în ochii ei și beu și zise:

„Fiică a lui Simonide, inima ta e plină de bunătațe, și tu ești milostivă, tu o împărțesci între tatăl tău și între străin. Dumnezeu nostru să te binecuvinte pentru acesta! Îți mulțămesc!“

(Va urma.)

Bibliografie.

La tipografia seminarială se află de vîndare:

Legile politico-bisericesci din 1894 și 1895

împreună cu respectivele ordinațiuni ministeriale, traduse, edate și comentate la ordinul Preavenăratului Consistor mitropolitan de Alba Iulia și Făgăraș. Prețul unui exemplar broșurat e 1 fl. 20 cr. v. a. + pentru porto 10 cr.

Credem, că nu mai e lipsă, ca să atragem atențiunea clerului nostru asupra acestui op. Fără de cartea acesta nici un preot nu poate, să se acomodeze în deosebitele sale agende, după-ce prin legile politico-bisericesci s'au schimbat toate raporturile de drept privitor la căsătorie. Tocmai de aceea credem, că nu va fi oficiu preoțesc, din care să lipsescă această carte, în care se află toate cele, de câte are trebuință preotul în urma situațiunii nouă create prin legile aceste.

Triod, crudo fl. 6.50, legat în piele tare și cu copcii fl. 10.

Apostoler, folio, crudo fl. 4.40, legat în piele și cu margini aurite fl. 6.40.

Editor și redactor răspunzător:

Dr Victor Szmigelski.

Pilulele curăţitoare de sânge

numite mai de mult pilule universale ale lui

I. PSEPHOFER

merită cu tot dreptul numele din urmă, pentru că în adevăr există multe bôle, în cari aceste pilule au confirmat efectul lor în adevăr escelent.

De mulţi ani aceste pilule sînt pretutindenea lăţite, şi puţine familii vor fi, în cari să lipsescă o mică proviziune din acest escelent mijloc de casă.

De mulţi medici aceste pilule au fost şi sînt recomandate ca mijloc de casă, cu deosebire contra tuturor bôlelor, cari se nasc din *mistuirea rea* şi din *obstipaţiune*, ca: *perturbaţiuni în circulaţia ferii, bôle de ficat, slăbirea maţelor, colică, congestiuni de sânge la creeri, hemoroidi etc.*

Prin însuşirea lor curăţitoare de sânge ele sînt de efect cu deosebire bun la *anemie* şi la bôlele rezultate din acésta, ca: *gălbănirea, dureri de cap nervóse etc.* Afară de aceea aceste pilule curăţitoare de sânge lucră atât de domol, în cât nu causéză nici cea mai mică durere, şi prin urmare pot fi luate fără grije şi de persoanele cele mai slabe şi chiar şi de copii.

Aceste *pilule curăţitoare de sânge* se produc veritabile *singur numai în farmacia la „Mêrul de aur al imperiului“ a lui I. Pserhofer, Singerstrasse Nr. 15, Viena*, şi costă o şatulă cu 15 pilule 21 cr. v. a., o ruletă cu 6 şatule costă fl. 1.05, trimitere francată cu rambursă fl. 1.40. Trimiţendu-se banii înainte o ruletă de pilule francată costă fl. 1.25, 2 rulete fl. 2.30, 3 rulete fl. 3.35, 4 rulete fl. 4.40, 5 rulete fl. 5.20, 10 rulete fl. 9.20. Mai puţin ca o ruletă nu se pôte espeda.

NB. În urma lăţirii lor mari aceste pilule sînt imitate sub cele mai diferite forme şi numiri; ne rugăm deci a cere apriat *pilulele curăţitoare de sânge ale lui I. Pserhofer* şi a considera numai pe acelea de *veritabile*, a căror instrucţiune de întrebuintare este provădută cu iscălitura *I. Pserhofer* şi care pörtă pe inscripţia coperişului aceea-şi iscălitură cu scrisóre *roşie*.

Dintre nenumăratele scrisori, în cari consunenţii acestor pilule mulţănesc pentru sănătatea redobîndită după cele mai diferite şi mai grele bôle, lăsăm să urmeze aici numai puţine, cu observarea, că orî cine, care le-a folosit numai o dată, le recomandă mai de parte:

Köln, 30 Aprilie 1893.
Stimate Domnule Pserhofer! Fii atât de bun şi trimite-mi 15 pilule din neîntrecutele Dtale pilule pentru curăţirea sîngelui, cu rambursă postală. Şi prin acésta îţi exprim sincera mea mulţămîntă pentru puterea miraculoasă, a pilurilor Dtale.
Rămân cu deplină stimă *Francisc Pawlistik, Köln Lindenthal.*

Hrasche, lângă Flödnik, 12 Septembrie 1887.
Stim. Domn! Voea lui Dumnezeu a fost, că mi-~~am~~ venit în mîni pilulele DV., ér acum Vê scrii despre rezultat: m'am fost ricit în patul născerii, așa că n'am mai putut lucra nimica şi sigur así fi deja mótă, dacă nu m'ar fi scăpat miraculoasele Dvóstre pilule. Dumnezeu să Te binecuvinteze de o mie de ori pentru acésta. Am încredere, că pilulele Dvóstre mă vor vindeca de tot, pe cum au dat şi altora sănătatea.
Teresa Knifc.

Wiener-Neustadt, 9 Decembre 1887.
Stimabile Domn! Vê exprim cea mai căldurosă mulţămîntă în numele mătusei mele de 60 de ani Acésta a pătimit 5 ani de catar

cronic de stomac şi de bôlă de apă. Viaţa îi era chin, şi se credea deja perdută. Din întâmplare a căpătat o şatulă din escelentele Dvóstre pilule curăţitoare de sânge şi după întrebuintarea mai lungă a acestora s'a vindecat.
Cu distins respect *Iosefa Weinzettel.*

Eichengraberamt, lângă Gföhl, 27 Martie 1889.
Stimabil Domn! Devotat subscrisul mă rog a-mi trimite încă o dată 4 rulete din pilulele Dvóstre într'adevăr folositóre şi escelente. Nu pot întrelăsa a Vê exprima deplina mea recunoscîntă despre valórea acestor pilule, cari le voi recomanda cu tótă căldura tuturor bolnavilor, ori unde voiă avé prilej. Despre acésta mulţămîntă a mea Te împuternicesc, să faci ori ce întrebuintare publică.
Cu distins respect *Ignatie Hahn.*

Gotschdorf, lângă Kohlbach, Silesia austriacă, 8 Octobrie 1888.
Stimabile Domn! Te rog frumos a-mi trimite o ruletă cu 6 şatule din pilulele Dvóstre universale curăţitoare de sânge. Numai miraculoşelor Dvóstre pilule am să mulţănesc, că am scăpat de o bôlă de stomac, care m'a chinuit 5 ani de zile. Aceste pilule nu se vor mai găta nici când din casa mea, şi Vê exprim prin acésta cea mai căldurosă a mea mulţămîntă.
Cu cel mai mare respect. *Anna Zwickel.*

Licier de plante alpine de *W. Ottm. Bernhard* din Lindau în contra tuturor suferinţelor de stomac. Un flacon 2 fl. 60 cr, 1/2 flacon 1 fl. 40 cr.

Alifie americană în contra podagreii, cel mai eficace mijloc în contra afecţiunilor podagrose şi reumatice: ca dureri pe şirul spinării, junghiuri în picioare, ischias, migrene, durere nervóasă de dinţi, dureri de cap, junghiuri în urechi, fl. 1.20.

Pomadă de Tannochinină de *I. Pserhofer* de un şir lung de ani recunoscut chiar şi de medici, ca cel mai bun remediu pentru creşterea pèrului. O dosă mare elegant confecţionată 2 fl.

Emplastru Universal de prof. *Steudel*, în contra ranelor produse prin armă, pe cum şi contra ranelor maligne, umfăturilor la picioare şi glandule, contra furneului şi cócerei de deget, contra cócerei peptului şi picioarelor podagrose şi multe alte asemenea manifestaţiuni. 1 borcan 50 cr, trimiterea francată 75 cr.

Fiakerpulver în contra catarelor, răguşelei şi tusei, 1 şatulă 35 cr., trimiterea francată 60 cr.

Spir de bucate cu şi fără sare 1 flacon 70 cr.

Balsam de degerături de *I. Pserhofer*, de mulţi ani recunoscut de cel mai bun remediu în contra degerăturilor de tot felul, pe cum şi în contra orî şi căruî fel de rane învechite. 1 borcan 40 cr. cu trimiterea francată 65 cr.

Sirup de plantagină un remediu de casă în general cunoscut, escelent contra guturaiului, răguşelii, tusă convulsivă etc. 1 flacon mic 50 cr, 2 flacone cu trimitere francată 1 fl. 50 cr.

Esenţă de viaţă (picături de Praga) în contra stomacului stricat, mistuirea rea, dureri abdominale de tot soiul, un remediu escelent de casă, 1 flacon 22 cr, 12 flacone 2 fl.

Sare universală curăţitoare de *A. W. Bullrich*. Un remediu escelent în contra tuturor consecuenţelor mistuirii neregulate, ca: dureri de cap, ameţeli, crampl de stomac, arsură de stomac, hemoroide obstipatie etc. 1 pachet 1 fl.

Balsam miraculos englezesc, un flacon 1 fl. 50 cr.

Prav contra asudării picioarelor. Acest prav delătură asudarea picioarelor şi mirosul acestora, conservă gheţele şi este probat nestrictăcios. Preţul unei şatule 50 cr, trimiterea francată 75 cr.

Balsam de guşe remediu sigur în contra grumazului gros. 1 flacon 40 cr, trimiterea francată 65 cr.

Kola preparate a lui *Stoll*, mijloc escelent pentru întărirea nervilor, pentru bolnavi de stomac şi contra bôlelor de maţ 1 litru Elisir Kola sau vin fl. 3 —, 1/2 litru 1 fl. 60 cr, 1/4 litru 85 cr.

Elisir Kola imperial în buteliî de câte 5 fl. 50 cr, 3 fl., 1 fl 60 cr.

Mia-Poko mijloc escelent în contra durerii de cap, durerii de măsele, a reumatismului etc.

A fară de preparatele aici numite se află tóte specialităţile farmaceutice anunţate în ziarele medicale austriace şi în cele străine şi la cerere se procură prompt şi ieftin toţi articolii, cari nu se vor afla pôte în deposit.

Trimitere prin postă se efectnesc cât se pôte de lute, trimiţendu-se banii înainte; comande mai mari se trimit cu rambursă. Comandele se vor efectui francate numai atunci, când se va trimite preţul înainte, şi în cazul acesta speşele postale sînt mult mai mici.

Ca veritabile sînt a se privi numai acele, a căror asignaţiune pörtă în colóre neग्रă numele **I. Pserhofer**, şi acele şatule, ce pörtă pe coperiş acela-şi nume în colóre **roşie**.

Farmacia lui **I. Pserhofer** „la mêrul de aur al imperiului“ Viena I., Singerstrasse Nr. 15.

În deposit: **İosif Török, Budapesta, Királyutca 12.**